Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD DEN HAAG

Directoraat-generaal Natuur en Visserij

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/lvvn

Ons kenmerk
DGNV / 108487494

Datum 12 november 2026
Betreft Commissiebrief Verzoek om aandacht voor de voorgenomen sluiting van bezoekerscentra Staatsbosbeheer

Geachte Voorzitter,

Hierbij stuur ik u, op verzoek van de vaste commissie voor Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, de reactie op de commissiebrief “Verzoek om aandacht voor de voorgenomen sluiting van bezoekerscentra Staatsbosbeheer” van 14-08-2026 met kenmerk 2026Z16915/2026D42401.

Jaimi van Essen
Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Silvio P.A. Erkens
Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Directoraat-generaal Natuur en Visserij

Ons kenmerk
DGNV / 108487494

In de brief worden vier vragen gesteld. Hieronder vindt u onze reactie, afgestemd met Staatsbosbeheer, op deze vragen.

1
Welke gevolgen hebben de sluitingen voor natuurbeleving, natuureducatie en vrijwilligerswerk?

Antwoord
Staatsbosbeheer wil als de publieke natuurbeheerder van Nederland betrouwbare, heldere en toegankelijke informatie bieden over de gebieden die het beheert en over het werk dat daar plaatsvindt. Het delen van publieksinformatie, educatie en het informeren en betrekken van bezoekers bij natuurbeheer en maatschappelijke opgaven blijft een belangrijk onderdeel van de taak van Staatsbosbeheer. Daarom blijft Staatsbosbeheer bijvoorbeeld door heel Nederland de Boomfeestdag, het Natuurwijsprogramma en excursies ondersteunen. Staatsbosbeheer laat in de praktijk in meer dan 140 gebieden zien dat deze publieksfunctie ook zonder buitencentrum kan worden ingevuld. Daarbij gaat het om een passende combinatie van middelen, activiteiten en contacten, afhankelijk van het gebied en de bezoekers. Denk aan bebording en andere fysieke publieksinformatie in het gebied, de aanwezigheid van boswachters, excursies, digitale informatie, andere activiteiten en samenwerking met partners en vrijwilligers. Het stoppen met het huidige concept van de buitencentra betekent daarmee niet dat al deze functies op iedere locatie opnieuw moeten worden georganiseerd. Per locatie wordt bekeken welke specifieke publieksfuncties aandacht vragen en hoe deze het beste aansluiten bij het gebied en de bezoekers. Het uitgangspunt is daarbij wat vanuit de publieke taak nodig en van meerwaarde is.

De vrijwilligers van Staatsbosbeheer leveren een onmisbare bijdrage aan de buitencentra. Vrijwilligers blijven een belangrijke rol spelen bij excursies en andere publieksactiviteiten. Tegelijkertijd is duidelijk dat niet alle activiteiten in de huidige vorm zullen doorgaan. Sommige activiteiten zullen stoppen, andere kunnen worden voortgezet. De precieze gevolgen verschillen per locatie en activiteit en worden de komende periode verder uitgewerkt. Als activiteiten veranderen of stoppen, zal er door Staatsbosbeheer samen met de vrijwilligers worden gekeken naar andere passende vrijwilligersactiviteiten, zodat zij hun betrokkenheid en waardevolle bijdrage kunnen blijven inzetten voor de natuur en de bezoekers. Alle vrijwilligers worden hierover tijdig geïnformeerd.

2
Op welke wijze zijn de maatschappelijke effecten meegewogen in de besluitvorming?

Antwoord
Ik vind het belangrijk dat mensen de natuur kunnen blijven beleven en er over kunnen blijven leren en zie graag dat Staatsbosbeheer hiervoor een passende oplossing vindt ten aanzien van de buitencentra. Staatsbosbeheer onderkent ook het belang van publieksvoorlichting en educatie om maatschappelijke betrokkenheid bij de natuur te behouden en vergroten. De buitencentra vormen één van de manieren waarop Staatsbosbeheer bezoekers informeert. Voorlichting en educatie vinden daarnaast plaats op tal van andere manieren en in alle Staatsbosbeheergebieden. Bij het voorgenomen besluit heeft Staatsbosbeheer een afweging moeten maken tussen de beschikbare financiële middelen en de uitvoering van zijn wettelijke taken. De primaire wettelijke taak

van Staatsbosbeheer is beheren, beschermen en ontwikkelen van natuur. Tegen de achtergrond van de beperkte beschikbare middelen en de structurele exploitatietekorten van de buitencentra, is gekozen de exploitatie van de buitencentra te beëindigen. Staatsbosbeheer blijft zich echter inzetten voor publieksvoorlichting en educatie. Daarnaast blijft Staatsbosbeheer door heel Nederland ondersteuning bieden aan de Boomfeestdag, kostendekkende excursies en het Natuurwijsprogramma. Ook werkt Staatsbosbeheer samen met partners zoals IVN Natuureducatie, (lokale) Natuur- en Milieueducatie, scholen, gemeenten etc. om natuurbeleving en natuureducatie voor een breed publiek toegankelijk te maken en te houden.

3
Welke mogelijkheden bestaan om de bezoekerscentra, eventueel in samenwerking met provincies, gemeenten, maatschappelijke organisaties en vrijwilligers, voor de toekomst te behouden?

Antwoord
Het voorgenomen besluit leverde veel reacties op. Om recht te doen aan deze reacties neemt Staatsbosbeheer meer tijd om tot een besluit te komen. Concreet betekent dit dat de buitencentra langer openblijven. De tijd wordt benut om binnen de wettelijke kaders de alternatieven en gevolgen nader uit te werken, waaronder de consequenties voor de vastgoedbestemming, voor de medewerkers en vrijwilligers en voor de lokale invulling van de publieksinformatie, excursies en educatie. Die uitwerking verschilt per locatie en houdt rekening met de lokale situatie, bestaande afspraken en lopende contracten. Tegelijkertijd geeft het tijd om mogelijkheden te verkennen en per locatie gesprekken te voeren met partners en andere stakeholders. Op dit moment brengt Staatsbosbeheer per locatie de toekomstscenario's in kaart.

De gebouwen waar de buitencentra van Staatsbosbeheer in zijn gevestigd, worden veelal gedeeld met commerciële exploitanten en Staatsbosbeheer blijft met hen en andere exploitanten samenwerken om als poort of ontmoetingspunt bij natuurgebieden ook faciliteiten als horeca of vergaderruimtes aan te kunnen bieden. Een nieuwe richtdatum voor de voorgenomen sluiting is vooralsnog niet bekend. Wel wil Staatsbosbeheer tempo houden om de onzekerheid voor alle betrokkenen zo kort mogelijk te laten zijn. Het gaat in ieder geval om maanden.

4
Of aanvullende ondersteuning of alternatieve financieringsvormen mogelijk zijn om deze publieke voorzieningen in stand te houden?

Antwoord
Als er extra middelen beschikbaar komen, vindt Staatsbosbeheer het belangrijk om eerst te kijken waar die middelen het meeste maatschappelijke effect hebben. Extra middelen zouden wat Staatsbosbeheer betreft daarom breder moeten worden ingezet: om mensen op zoveel mogelijk plekken te informeren, te betrekken en enthousiast te maken over natuur en het werk van Staatsbosbeheer. Dat kan via gebiedsgerichte informatie, educatie en digitale middelen, maar ook via samenwerking met partners. Dat betekent dat het geld niet automatisch naar het openhouden van de buitencentra zou moeten gaan. De centra staan op zeven locaties, terwijl Staatsbosbeheer door het hele land natuurgebieden beheert en daar miljoenen bezoekers ontvangt.